

Sotsiaalministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 28.09.2021 nr 1.2-1/3085-1

Meie 21.10.2021 nr 4/210

Arvamuse avaldamine tööturuteenuste ja -toetuste seaduseelnõu väljatöötamise kavatsuse kohta

Lugupeetud Tanel Kiik!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Sotsiaalministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust tööturuteenuste ja -toetuste seaduseelnõu väljatöötamise kavatsuse (edaspidi: VTK) kohta. Järgnevalt esitame oma kommentaarid VTK kohta.

1. Kaubanduskoja hinnangul on hetkel Eesti tööhõivepoliitika kõige suuremaks väljakutseks, kuidas motiveerida inimesi väärtuslikumat ja vajalikumat tööd tegema ning kuidas tuua rohkem inimesi tööturule. Selle väljakutsega tegelemisel võib osutuda vajalikuks õigusaktide muutmine, kuid me ei peaks keskenduma üksnes regulatsioonide muutmisele.

2. Kaubanduskoda nõustub VTK-s väljatooduga, et pragune tööturuteenuste ja -toetuste süsteem on õigusaktide tasandil killustunud ja keeruline. Samas ei ole see meie hinnangul hetkel kõige suurem probleem Eesti tööhõivepoliitikas. Kahtleme selles, et inimesed jätavad abi saamiseks näiteks Töötuskaasa poole pöördumata või Töötukassa nõustajad ei tutvusta inimestele teenuseid põhjusel, et kehtiv õiguslik regulatsioon on keeruline. Mõõname, et õigusliku regulatsiooni lihtsustamine ja süstematiseerimine võib mõnevõrra lihtsustada Töötukassa nõustajate tööd ja muuta süsteemi inimeste jaoks arusaadavamaks, kuid muudatusega kaasnev positiivne sisuline mõju on ilmselt marginaalne. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et Töötukassa nõustajad ja paljud inimesed on harjunud tänase regulatsiooniga ning kui seda muuta, tekitab see esmalt nii teenuste pakkujates kui ka saajates segadust ehk vähemalt ajutiselt õigusselgus väheneb. Lisaks kaasneb risk, et muudatuse tegemisel kahjustame tänast hästi toimivat süsteemi. Seetõttu palume põhjalikult kaaluda, kui suur on plaanitava muudatusega kaasnev kasu ning kas see kaalub üles muudatusega kaasnevad võimalikud negatiivsed mõjud. Võimalik, et piisab sellest, kui õigusaktides teha üksnes need muudatused, mille järele on praktikas vajadus esile kerkinud, kuid jätta süsteem tervikuna muutmata.

3. Toetame üldiselt põhimõtet, et tööturuteenuste ja -toetuste seaduse üldisema tasandi raamistik võiks sisaldada seaduses ning täpsemad detailid võiks sätestada madalama tasandi õigusaktis ehk määrusega kinnitatavas tööhõiveprogrammis. Samas ei ole me hetkel veendunud, kas ja kui suur on praktiline vajadus kehtiva regulatsiooni muutmiseks. VTK-s tuuakse selle muudatuse tegemise vajaduse juures peamise argumendina välja paindlikkuse suurendamist. Juhime tähelepanu aga sellele, et VTK-s on kirjas, et OECD hinnangul on aktiivsete tööturuteenuste pakkumise institutsionaalne ja regulatiivne raamistik Eestis paindlik, võimaldades teenuseid kiiresti kohandada vastavalt tööturu muutuvatele vajadustele. Selle valguses tekib küsimus, kas Eesti peab hakkama praegust toimivat süsteemi üldse muutma.

4. Kaubanduskoja hinnangul ei ole mõistlik õigusaktides hakata detailsemalt reguleerima kohalike omavalitsuste ja Töötukassa vahelist koostööd. Koostöö võiks olla parem, kuid seda saab tõhustada ka muude meetmete abil kui õigusaktidesse kohustuste sisse kirjutamisega. Samas toetame õigusaktide muutmist olukorras, kus tänane regulatsioon takistab andmete jagamist kohalike omavalitsuste ja Töötukassa vahel.

5. Kaubanduskoda on viimasel ajal saanud üha rohkematelt ettevõtetelt tagasisidet juhtumistest, kus töötud ei ole nõus tööle minema, sest neile makstavad töötuhüvitised ei motiveeri kiiret tööle naasmist. Arvestades, et paljudes valdkondades ja regioonides on Eestis tööjõupuudus, siis see on oluline probleem, millega tuleb tegeleda. Palume VTK raames ka sellele probleemile lahendusi otsida.

6. Toetame jätkuvalt põhimõtet, et Töötukassa nõukogus peab tööandjate, ametiühingute ja riigi esindatus olema võrdsetes osakaaludes. Selline tasakaal on praktikas hästi toimunud ja seda ei tuleks nüüd muutma hakata. Kui Töötukassa nõukogusse soovitakse lisada Haridus- ja Teadusministeeriumit, siis tuleb jätkuvalt tagada poolte võrdne esindatus.

Kaubanduskoda ei nõustu VTK-s väljatooduga, et Töötukassa nõukogusse ei ole kaasatud piisavalt väikese ja keskmise suurusega ettevõtjad. Juhime tähelepanu sellele, et Kaubanduskojal on Tööandjate Keskliiduga omavaheline tööjaotus ja hea infovahetus ning seeläbi on Töötukassa nõukogus esindatud ka väikeettevõtjad. Nimelt on Kaubanduskojal tänase seisuga 3555 otseliiget, kellest 51 protsenti on mikroettevõtjad ja 96 protsenti meie liikmetest on väikese ja keskmise suurusega ettevõtjaid.

7. Nõustume VTK-s väljatooduga, et aktiivsuseõuetena peab seaduses olema tagatud õiguste ja kohustuste tasakaal ja asjakohased sanktsioonid, mis on seaduses sätestatud piisavalt selgelt ja arusaadavalt nii töötajatele kui rakendajatele ning neid peab olema võimalik praktikas tulemuslikult kasutada.

8. Toetame VTK-s sisalduvat põhimõtet, mille kohaselt tuleb tööturuteenuste saamise tingimused üle vaadata, nii et need ei oleks seotud registreeritud töötasu seisundiga, vaid vajadusega ehk lähtuma peab konkreetse inimese töötururiskidest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070